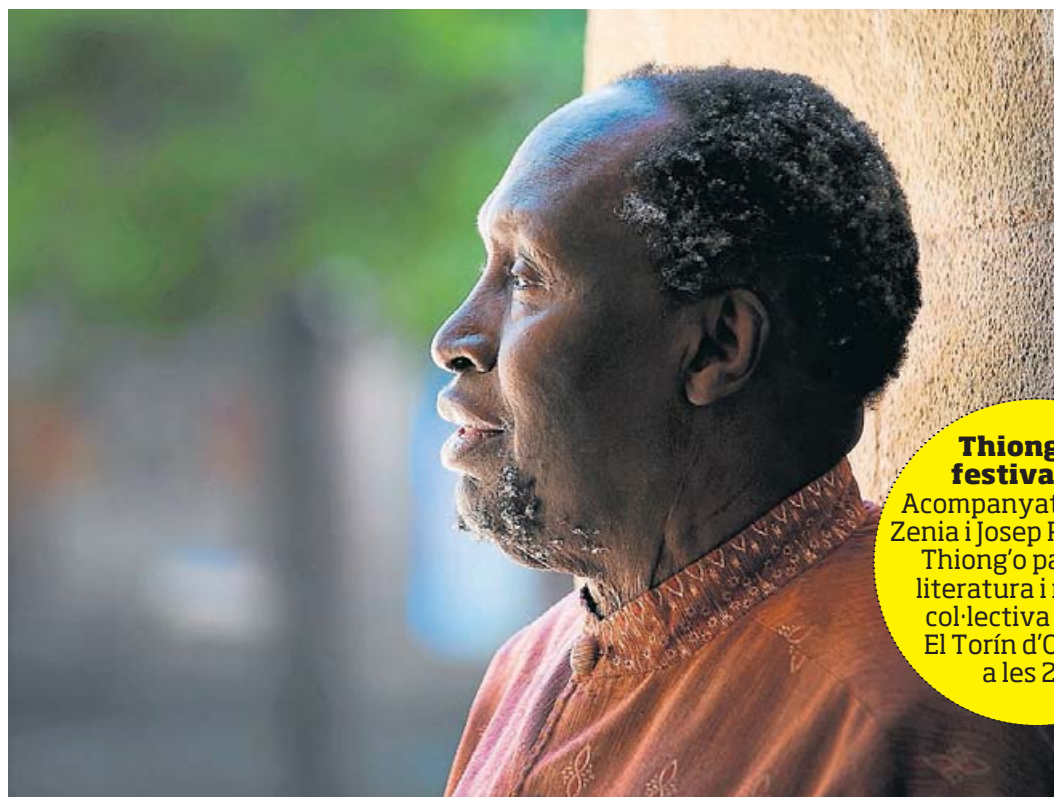

No perdis mai l'esperança, perquè la veritat no mor mai

FRANCESC MELCION

Thiong'o al festival Mot
Acompanyat de Salem Zenia i Josep Ramoneda, Thiong'o parlarà de literatura i memòria col·lectiva a la sala El Torín d'Olot avui a les 20 h

DAVID VIDAL
CASTELL

Una enorme figuera *mugumo*, gairebé sagrada, com ho són tots els grans arbres, sota la qual la família de Ngugi wa Thiong'o escalava patates des de fa potser segles. La figuera, ampla com una cabana petita, és l'únic indret on el jove protagonista del segon volum de les seves memòries, *A la Casa de l'Intèrpret*, se sent de debò a casa seva. És el lloc on viu la veritat, i és on Thiong'o torna després de passar els trimestres a l'escola de la capital. Aquesta Casa de l'Intèrpret que dona nom al llibre fa referència a la prestigiosa escola Alliance de Nairobi, camí de la qual havíem deixat el jove Ngugi al final de *Somnis en temps de guerra*, després d'haver aconseguit una beca que li permetia deixar el seu poblat kikuiu, on vivia un dia a dia complicat per la lluita de la guerrilla Mau Mau contra el govern imperialista britànic. Educat en el colonialisme mesell i racista, Thiong'o a poc a poc assumeix la lluita per la lliber-

tat com un compromís irrenunciable. Els episodis aparentment banals van dibuixant el trànsit de nen a home del protagonista, i en aquest cas Thiong'o és posat a prova per un episodi final angoixant, amb valor de ritus de pas, davant el qual actua amb un capteniment honest que el canviarà per sempre.

Aquest volum fa de frontissa entre la infantesa i l'edat adulta de l'autor, i tot el que s'hi explica ocupa un lloc en l'educació sentimental de Thiong'o, que hi passa quatre anys de formació, entre el 1955 i el 1959. Allà s'enamora del teatre, específicament de l'omnipresent Shakespeare, que comença a conèixer quan el prefecte del dormitori els lleva cada dia entonant un vers de Macbeth: "Si m'hagués mort una hora abans d'això, la meua vida hauria estat feliç". Allà participa en els escoltes, en el grup de debat, en el grup d'atletisme –"una cursa és una narració que escriu l'atleta amb el cos"– i hi cultiva un incipient gust literari per la sobrietat, que segueix l'exemple de la Bíblia del rei Jaume i el seu sintètic "Jesús plorà". I sí, també hi des-

cobreix el cristianisme, causa d'arravataments religiosos i de consegüents decepcions. Però el més important és que els gossos de la guerra, les queixalades dels quals ja havia tastat, es manteni-

Descolonitzar la ment

Però tot i que l'escola és un refugi, allà dins també descobreix que el primer que calia descolonitzar era la pròpia ment –títol d'un dels seus assajos, també editat per Raig Verd l'any passat, perquè en el mateix ensenyament acadèmic es percebia "la tendència a fer d'Europa la referència per a tota experiència humana", encara que fos per explicar la història del continent africà.

En el primer volum de les memòries ja havíem notat la capacitat de Thiong'o per fer sentir una empatia universal per l'ésser humà dins una experiència de radical alteritat; en aquestes pàgines la sensació s'intensifica. Així, com hem dit més amunt, Thiong'o es reserva les pàgines més determinants del relat per al final. Al últim capítol trobem la crònica dels dies en què, havent acabat l'escola secundària, un control arbitrari el porta a una espantosa presó on ha d'esperar el judici per resistència i agressió a l'autoritat. L'incident és una falsedat ignominiosa, però amenaça el seu futur, i els mateixos oficials que han ordit la mentida li proposen d'acceptar l'acusació i assumir la multa per sortir lliure. Però ell recorda que el seu germà li deia: "No perdis mai l'esperança, perquè la veritat no mor mai". I per això es diu: "Si ho fes, si acceptés el que em demanen, les seves mentides es convertirien en una veritat permanent sobre mi". Thiong'o argumenta temeràriament, però de manera impecable, contra els oficials, i en surt inesperadament victoriós. D'aleshores ençà res, ni els lladrucs rabiosos dels gossos rere el reixat, el podrà aturar. ♦♦

A LA CASA DE
L'INTÈRPRET
NGUGI WA
THIONG'O
RAIG VERD
TRADUCCIÓ DE
JOSEFINA CABALL
264 PÀG. / 21,90 €